

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАУ
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ШІ-Я НАВУКОВЫЯ ЧЫТАННІ

памяці першага рэктара БДУ, акадэміка У. І. Пічэты прайшлі нядаўна ў нашым універсітэце. Адкрыў чытанні рэктар БДУ імя У. І. Леніна, акадэмік АН БССР Л. І. Кісялеўскі.

Працавалі секцыі па навуковай творчасці У. І. Пічэты, па пытаннях гісторыяграфіі, усеагульнай гісторыі, гісторыі СССР, гісторыі БССР. На іх з дакладамі і паведамленнямі выступілі вучоныя-гісторыкі Інстытута славяназнаўства і балканістыкі АН СССР, Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, Інстытута гісторыі АН БССР, нашага ўніверсітэта.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

НА САВЕЦЕ

універсітэта абмеркаваны задачы калектыву па выкананню Пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Асноўныя напрамкі рэформы агульнаадукацыйнай і прафесійнай школы». З дакладам па дадзенаму пытанню выступіў загадчык кафедры педагогікі М. У. Піскуноў.

Адказы сакратар прыёмнай камісіі У. П. Гольцаў прайнфармаваў членаў савета аб выніках прыёму студэнтаў у гэтым годзе і задачах універсітэта па арганізацыі прыёму ў 1985 годзе.

З. МІХНЕВІЧ.

XXVI ПРАФСАЮЗНАЯ

справаздачна-выбарная канферэнцыя супрацоўнікаў прайшла ў актавай зале БДУ імя У. І. Леніна.

Са справаздачай аб рабоце прафсаюзнага камітэта ўніверсітэта за перыяд з кастрычніка 1982 года да лістапада 1984 года выступіў старшыня прафкома супрацоўнікаў У. Т. Шалатонін.

А. АНАТОЛЬЕВА.

ЗАПРАШАЕ

студэнцкае кафэ «Гаўдэамус». У праграме — творчыя сустрэчы з кампазітарамі, паэтамі, акцёрамі, работа клубу па інтарэсах. Тут вы зможаце пазнаёміцца са справаздачнымі канцэртамі калектываў мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта, наведаць інтэрнацыянальныя вечары.

Э. АНІСЕНКА,
мастацкі кіраўнік студэнцкага клуба.

НЯХАЙ ЖЫВЕ 67-я
ГАДАВІНА ВЯЛІКАЙ
КАСТРЫЧНІЦКАЙ
САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ
РЭВАЛЮЦЫІ!

СЛАВА ВЯЛІКАМУ
КАСТРЫЧНІКУ, ЯКІ
АДКРЫЎ НОВУЮ
ЭПОХУ Ў ГІСТОРЫІ
ЧАЛАВЕЦТВА—ЭПО-
ХУ ПЕРАМОГІ САЦЫ-
ЯЛІЗМУ І КАМУНІЗ-
МУ!

(З заклікаў ЦК КПСС).

ТРАДЫЦЫІ СУВЯЗЬ ПАКАЛЕННЯЎ

Няхай жыве Ленінскі камсамол — баявы памочнік і надзейны рэзерв Камуністычнай партыі, перадачы атрад маладых будаўнікоў камунізму!
(З заклікаў ЦК КПСС).

Прозвішча, імя, імя па бацьку?

— Усеаюны Ленінскі Камуністычны Саюз Моладзі.

Адукацыя?

— Штурм Зімняга — крандштэдскі лёд — Кахоўка — Перакоп — Космас...

Адзінкі Радзімы?

— Шасць ордэнаў на Сцягу.

— Над прыціхай залай, урачыста прыбранай да святкавання знамянальнай даты — дня нараджэння Ленінскага камсамола, паплылі прызыўныя гукі фанфар, што падымалі ў атаку яшчэ палпачнікаў Паўкі Карчагіна і Аркадзя Гайдара.

Так пачаўся вечар сустрэчы ветеранаў камсамола, праводзіць якія ўжо стала добрай традыцыяй камітэта камсамола ўніверсітэта.

Адбівае такты метраном памяці...

...Камсамольская арганізацыя БДУ была ўтворана 1 студзеня 1922 года і налічвала спачатку 250 чалавек. Вучоба, праца, спорт, агітацыйна-прапагандысцкая работа...

...Пасля заняткаў юнакі і дзяўчаты працавалі на будаўніцтве тэатра оперы і балета.

...Камітэт камсамола ўніверсітэта ажыццяўляў шэфства над многімі абласцямі рэспублікі, удзельнічаў у калектывізацыі...

...У першыя ж дні вайны 450 студэнтаў, выкладчыкаў, аспірантаў БДУ імя У. І. Леніна сталі на абарону Радзімы. Многія так і не вярнуліся з той прак-

лятай вайны. Іх светлыя вобразы назаўсёды застануцца ў памяці пакаленняў. Сілуэт вінтоўкі на ўніверсітэцкім ромбіку — памятнае знак тым, хто загінуў за свабоду і незалежнасць Радзімы. — узвалі студэнты 70-х гадоў у цэнтры ўніверсітэцкага гарадка.

...Год 1956. 264 студэнты ўніверсітэта ў час летніх канікулаў накіраваліся ў Кусстанайскую вобласць. Адным з кіраўнікоў беларускіх пасланцоў на Даліне быў і прысутнічаўшы на вечары былы сакратар камітэта камсамола ўніверсітэта Я. М. Бабосаў.

...На вечары шмат чаго было ўспомніць і камсамольскім ваякам 70—80-х гадоў А. Г. Слуху, П. І. Брыгадзіну, А. М. Рухлю. Але вось што запамяталася — бадай, самае характарнае для гэтых усях, такіх розных па ўзросту, але аднагодкаў па духу і мэтазнавасці людзей — не аднымі ўспамінамі жывуць яны. Турбуюць іх сённяшнія справы камсамольцаў ўніверсітэта, іх праблемы, спадзяванні. Адным словам — будучыня.

І таму, напэўна, не выпадкова, слухаючы іх выступленні, мне на памяць раптам прыйшлі словы дацэнта геаграфічнага факультэта Г. Я. Рылюка, які з'яўляўся сакратаром камітэта камсамола з 1962 да 1966 года. Іх ён сказаў незадоўга да вечара-сустрэчы: «Што б я хацеў пажадаць цяперашняму камсамолу? Верагчы час! Выкарыстоўвайце яго з розумам. Кожны дзень пазнаваць людзей, свет. Найбольш поўна выкарыстоўвайце магчымасці свайго ўзросту, магчымасці ўніверсітэцкай адукацыі. Памятайце, што час — гэта філасофская думка, якая рухаецца толькі наперад».

(Наш нар.).

Савецкія вучоныя! Павышайце выніковасць даследчых работ! Павялічвайце свой уклад ва ўкараненне дасягненняў навукі ў практыку!

(З заклікаў ЦК КПСС).

чых факультэтаў, навуковы кіраўнік прафесар У. А. Кулажанка;

А. М. ВАРАБ'ЕВА — кафедра палітаноміі прыродазнаўчых факультэтаў, навуковы кіраўнік дацэнт Л. М. Давыдзенка;

А. І. ЯНЧУК — кафедра марк-

ШЧЫРА ВІНШУЕМ!

Пасяхова абаранілі кандыдацкія дысертацыі:

Мар'ян АЛЬШОВЫ — фізфак, навуковы кіраўнік дацэнт М. І. Данількевіч;

Рахыд ХАЛІМІ — фізфак, навуковы кіраўнік дацэнт Э. М. Шпілеўскі;

А. А. КУЗЬМІЧОУ — НДІ ФХП, навуковы кіраўнік прафесар В. В. Свірыдаў;

Г. У. ЯГОРАВА — НДІ ФХП, навуковы кіраўнік дацэнт Г. А. Браніцкі;

М. В. МАСАЛАУ — НДІ ФХП, навуковы кіраўнік прафесар І. Р. Цішчанка;

Л. А. МАСЛОЎСКАЯ — НДІ ФХП, навуковы кіраўнік прафесар Я. П. Пятраеў;

А. М. РУХЛЯ — НДІ ФХП, навуковы кіраўнік прафесар Я. П. Пятраеў;

Я. Т. ДЗІМАУ — ФПМ, навуковы кіраўнік прафесар В. А. Ямелічаў, дацэнт М. М. Кавалёў;

Мая СВЯРЧЭЎСКА — кафедра палітаноміі прыродазнаў-

сіска-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў, навуковы кіраўнік дацэнт Ю. А. Гусеў;

В. М. МАЦЭЛЬ — кафедра гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў, навуковы кіраўнік прафесар К. К. Герман;

У. В. МАЦЮШАУ — механіка-матэматычны факультэт, навуковы кіраўнік прафесар Э. І. Звяровіч;

С. Ц. ЗАВТРАК — НДІ ПФП, навуковы кіраўнік дацэнт Л. І. Камароў;

Л. П. КНЯЗЕВА — ВЦ, навуковы кіраўнік прафесар М. Д. Мартыненка;

Я. А. СВІРСКІ — ВЦ, навуковы кіраўнік прафесар М. Д. Мартыненка;

В. У. ЖЫЛКО — НДІ ПФП, навуковы кіраўнік прафесар Л. М. Баркоўскі.

Жадаем усім новых плённых здабыткаў у навуковай дзейнасці!

— Тэма сённяшняй нашай размовы: жыццёвы і творчы шлях Ф. Багушэвіча, — мяккі, але ўпэўнены голас Сяргея прыцягвае да сябе клас. Прымушае прыціхнуць расшчабтаўшыхся на другой ля акна парце дзяўчат, адкласці да перапынка «свае мужчынскія» справы хлопцаў з «камчаткі». Па ўсім відаць — зрабіць ім гэта не так проста. Але ж настаўнік задае ўжо першае пытанне. Трэба быць уважлівым...

...На Сяргея глядзяць дзесяткі дапытлівых дзіцячых вачэй. Хто ты? Што можаш? Што цікавае ты скажаш сёння на ўроку? І паспрабуй тут не разгубіся! Паспрабуй пабудуй урок так, каб ён захапіў вучняў з першай минуты і не страціў свайго рытму да званка! Нялёгкае задача!

— Настаўнік-практыкант — гэта карабель, які рушыў у падарожжа па бязмежнаму акіяну ведаў на сорак пяць мінут, — жартуе Сяргей. — І якіх здарэнняў за гэты час з ім не бывае! Бура можа падняцца так нечакана, што і вокам не паспееш міргнуць, як апынешся на дне. Было і са мною такое. Вёў тады першы ў сваім жыцці ўрок — беларускую мову. Старанна вечар цэлы рыхтаваў канспекты. Лёг спаць — не спіцца. Дрыжыкі бяруць. Але не губляюся. Разважаю сабе: усё будзе добра. На заўтра стомлены прыйшоў на заняткі. Памятаю, усё нешта гаварыў, гаварыў. Класа наогул не бачыў. Ад канспекта вачэй адарваць не мог. І раптам упэўненасць падвяла — загаварыўся — у правіле забытаўся так, што вучні падказваць пачалі. Спяраша ціха, а потым усё мацней і мацней. А я хіба мог згубіць «марку» настаўніка. Давай ім прырэчыць. Знянацку на настаўніцу зірнуў, а тая вучняў падтрымлівае. Прыйшлося згадзіцца.

Чаму так атрымалася? Напэўна, адказ будзе адзначаны: не было педагагічнага вопыту. Ды і зараз яго не багата, — так лічыць Сяргей.

Выказваць такое меркаванне ў яго ёсць падставы. Чаму? Давайце разбяромся.

Дзень добры... Сядайце... Пачнем наш урок... Словы, якія знаёмых словы! Яны напамінаюць аб дарагім і бліжнім у жыцці кожнага чалавека — школьных гадах. А зараз ён паўтарае гэтыя словы сам, калі заходзіць на ўрокі беларускай літаратуры і беларускай мовы ў свой 8 «А» клас сярэдняй школы № 42 г. Мінска. Тут у Сяргея Чыгрына, п'яцікурсніка філалагічнага факультэта, праходзіць педагагічная практыка.

Калі Сяргей прыйшоў першы раз на філфак — успомніць лёгка, хаця і прайшло з таго часу ўжо амаль пяць гадоў. Прыйшоў невыпадкова — здаўна вабіла да сябе праца настаўніка. Прыйшоў з надзеяй, што хутка зможа быць у школе. Аднак, скончыў курс першы, за ім непрыкметна праявіў другі, а сувязі са школай не было. Зацішна было і на трэцім курсе. Практика ў піянерскім лагеры задаволіць не магла. Хацелася ў школу. І толькі на чацвёртым курсе збылася заветная мара студэнта — месяц педпрактыкі ў школе. Што паспеў зрабіць за гэты час? З большага запамінуў прозвішчы вучняў, ведаў, хто выдатнікі, а хто двоечнікі, правёў некалькі мерапрыемстваў. Чаму навучыўся за гэты час? Даволі ўпэўнена трымаўся на занятках, менш заглядаў у канспект. Вось, бадай, і усё. Мала? Так, мала. А ці можа за трыццаць дзён студэнт-практыкант зрабіць больш?

— Нас, як дэсант, на чужую зямлю выкінулі, — гаворыць Сяргей. — Добра, што настаўнікі былі побач. Без іх наогул бяда была б.

А хіба няма магчымасцей наладзіць практыку студэнтаў так, каб заканчваючы ўніверсітэт, яны маглі выпусціць свой першы клас? Можна падлічыць: на першым курсе студэнт прыходзіць у шосты клас. Праводзіць з вучнямі розныя мерапрыемствы, знаёміцца з бацькамі. І на другім і на трэцім курсе сувязь не губляецца. Усё гэта дазволіць будучаю педа-

гогу больш глыбока спасцігнуць прафесійнае майстэрства. Ведаючы вучняў, значна лягчэй было б і заняткі праводзіць. І тады не ўзнікла б меркаванне, што студэнты педінстытута для практычнай дзейнасці лепш падрыхтаваны, чым студэнты ўніверсітэта.

Важна і тое, якая сувязь існуе паміж выкладчыкамі ва ўніверсітэце і настаўнікамі ў школе.

Напэўна, няма такога чалавека, які б мог сыграць большую ролю ў лёсе кожнага студэнта-практыканта, як школьны настаўнік. Толькі, на жаль, не ўсе настаўнікі ставяцца да сваіх маладых калег так, як хацелася б.

Звярнуліся за парадамі да настаўніцы наконт таго, каб правесці сустрэчу з членамі літаб'яднання «Узлёт», а тая: не, выбачайце, дзяцей і так загружаем.

Ці захочацца студэнту яшчэ раз прапаноўваць што-небудзь? Шмат пытанняў паставіла практыка...

...Я і не заўважыла, як у школьную цішыню ўварваўся заліхвацкі голас гарэзы-званка. Урок закончаны. Але хлопчыкі і дзяўчынкі ўсё падыходзяць да стала настаўніка.

— Сяргей Мікалаевіч, палітфармацыя ў нас сёння будзе?

— Сяргей Мікалаевіч, Вы мне пяцірку паставілі?!

— Так, Толя, малайчына ты сёння, добра адказваў.

— Сяргей Мікалаевіч, — раздаецца з усіх бакоў.

Дзеці пытаюцца... Яны ўпэўнены: настаўнік зможа адказаць.

Сяргей уважліва выслухоўвае сваіх выхаванцаў. Ён ведае: да кожнага з іх патрэбен індывідуальны падыход. Яго патрэбна шукаць. Абыходзіцца без шпаргалак на строгіх экзаменах жыцця. Нялёгкае гэта справа застацца сам-насам з класам.

А. МАТУСЕВІЧ,
наш кар.

НА ЗДЫМКУ: Сяргей Чыгрын сярод сваіх вучняў пасля ўрокаў.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

ГАЛОЎНАЕ-ІНТАРЭСЫ СТУДЭНТАЎ

Прафсаюзная арганізацыя студэнтаў — адно з самых масавых грамадскіх фарміраванняў ва ўніверсітэце. У аснове яе шматграннай дзейнасці ляжыць клопат аб будучых спецыялістах, іх усебаковым гарманічным развіцці. Зыходзячы з гэтага, прафисом бачыць сваёй мэтай арганізатарскую і палітыка-выхаваўчую работу, якая садзейнічае раскрыццю патэнцыяльных магчымасцей кожнага студэнта, павышэнню ролі вучэбнай групы ў рэалізацыі задач, якія стаяць перад вышэйшай школай.

ДОБРА ВЯДОМА, што поспех любой справы залежыць ад людзей. Паспяховае дзейнасць прафсаюзнай арганізацыі цалкам вызначаецца яе актывем. Большасць прафсаюзных актывістаў — гэта ўчарашнія выпускнікі сярэдняй школы. У сувязі з гэтым, вучоба актыву і займае важнае месца ў арганізатарскай рабоце прафисом. Яна праводзіцца штогод па спецыяльных планах. Самы шматлікі атрад нашага актыву — прафоргі — пачынаюць пазнаваць прафсаюзную работу адразу ж пасля абрання з атрымання дзённіка. Дзённік прафгрупорга, распрацаваны пры непасрэдным удзеле прафсаюзага актыву, утрымлівае інфармацыю аб асноўных напрамках работы ў групе, яе змесце.

Нельга не адзначыць той факт, што большасць нашых прафсаюзных актывістаў спалучаюць актывную грамадскую работу з паспяховай вучобай, з'яўляюцца прыкладам для іншых. Сярод іх можна адзначыць Іну Добыш (механіка-метэматычны факультэт), Мікалая Дземеша (ФПМ), Сяргея Рэута (гістфак) і іншых.

Важную ролю ў павышэнні паспяховасці, развіцці студэнцкіх навуковых даследаванняў адгрывае сацыялістычнае спаборніцтва на лепшую вучэбную групу. У яго аснове ляжыць стварэнне аптымальных умоў падрыхтоўкі студэнтаў да заняткаў, прыцягненне іх да навукова-даследчай работы, умацаванне вучэбнай дысцыпліны.

Спаборніцтва праводзіцца на аснове палажэння, новае варыянт янога распрацоўваецца зараз. У ім улічваецца пазачасны па ўсіх напрамках дзейнасці вучэбных груп. Улічваюць пазначаныя ў распрацоўцы раздзела «Узнагароджанне пераможцаў спаборніцтва». Напэўна, патрэбна пашыраць матэрыяльны стымул для пераможцаў спаборніцтва: напрыклад, узнагароджваць грашовай прэміяй памерам у 20 рублёў прафорга, камсорга і старату групы, якая заняла другое месца сярод першых і сярод 2—5 курсаў. Гэта павінна адгрыць пазначаную ролю ў павышэнні аўтарытату сацыялістычнага спаборніцтва.

Патрэбна падумаць і аб тым, як лепш захаваць аўдыторны фонд, абсталяванне лабараторый. Дзейным стымулам у гэтым можа паслужыць паказчык стану аўдыторнай, замацаваных за групамі, курсамі, які павінен уводзіцца ў якасці асноўнага ва ўмовы падаяднення вынікаў спаборніцтва. З другога боку, гэта будзе садзейнічаць павышэнню агульнай культуры студэнтаў.

Важнае месца прафсаюзным намітатам адводзілася арганізаванай быту і адпачынку студэнтаў. Ва ўсіх інтэрнатах працуюць студэнцкія саветы пад кіраўніцтвам прафисом. Яны плануюць правядзенне культурна-масавых і культурна-выхаваўчых мерапрыемстваў, арганізуюць самаабслугоўванне студэнтаў. У інтэрнатах — добра аформленыя Ленінскія паноры з тэлевізарамі, ёсць чытальныя залы для падрыхтоўкі да заняткаў. У адпаведнасці з рашэннем прэзідыума прафисом з ліку жыхароў створаны брыгады па рамонту мэблі. Аднак, забеспячэнне гэтых брыгад неабходным інвентаром ліцца не наладжана. Аб гэтым патрэбна падумаць і студэнтам, і камендантам.

Хвалюе нас і той факт, што толькі 67 працэнтаў іншагородніх студэнтаў забяспечаны жыллем. Праўда, у будучым годзе плануецца пачаць будаўніцтва новага інтэрната на 500 месца, але і гэта мера не выправіць становішча. Узнікла неабходнасць будаўніцтва маласмейнага інтэрната. Ва ўніверсітэце зараз каля 700 сем'яў, большая палова якіх здымаюць прыватныя кватэры або жывуць у розных інтэрнатах. Аказваючы дапамогу сямейным студэнтам па ўладкаванні дзяцей у сады-яслі, матэрыяльную дапамогу па доглядзе дзіцяці, мы не можам, на жаль, забяспечыць іх жыллем.

Не менш важны ўчастак работы — арганізацыя харчавання. Студэнцкі прафисом разам з прафисомам выкладчыкаў і супрацоўнікаў распрацаваў сістэму грамадскага кантролю за пунктам харчавання. Створана намісія грамадскага кантролю з 12 груп на факультэтах, за якімі замацаваны ўсе сталовыя і буфеты. Які правіла, два разы ў месяц гэтыя групы правяраюць санітарны стан, якасць прыгатаванай ежы, правільнасць разліку і кілентурай. Па выніках правярак складаюцца акты. Пасля іх аналізу прымаюцца неабходныя меры па прадухіленню недахопаў. Гэта работа праводзіцца разам з прадстаўнікамі адміністрацыі і трэста сталовых.

За апошнія тры гады значна расшырылася база адпачынку ўніверсітэта за кошт арганізацыі лагераў працы і адпачынку «Гурзуф» і «Феадасійскі» на ўзбярэжжы Чорнага мора. Тут адпачылі і выканалі пазначаны аб'ём сельскагаспадарчых работ больш за 800 студэнтаў. Усяго ж актывным арганізаваным адпачынкам было ахоплены каля 3000 чалавек.

У настрычнну мінулага года ўведзены ў строй санаторый-прафілаторый на 100 месца на базе інтэрната № 8, дзе ўжо прайшлі курс лячэння наля 1000 чалавек. Тут добрае медыцынскае абслугоўванне. Але, на жаль, яшчэ не ўсе прафбюро факультэтаў своечасова забяспечваюць зезд студэнтаў, і ў першую чаргу — дыспансерных хворых.

Зразумела, праводзіцца вялікая палітыка-выхаваўчая работа. Найбольш эфектыўнымі яе формамі з'яўляецца лекцыйная прапаганда, вечары пытанняў і адказаў, пасяджэнні дыскусійных клубаў. Працую кіналекторы «Кіно і час», які наведвае 600 чалавек. Арганізаваны цыкл лекцый «Знешнепалітычная дзейнасць КПСС і Савецкай дзяржавы на сучасным этапе».

На базе інтэрнатаў паспяхова функцыяніруюць творчы аб'яднанні па інтарэсах: клубы «Дыялог» і «Палітыкус» (інтэрнат № 1), дзе абмяркоўваюцца пытанні міжнароднага жыцця. У рабоце гэтых аб'яднанняў прымаюць удзел замежныя навучэнцы.

У інтэрнаце № 6 працуе клуб навукі і мастацтва «Красавік». Тут праводзяцца сустрэчы з вядомымі вучонымі, педагогамі. Але актывнасць некаторых клубаў жадае быць лепшай.

Сярод шматграннай дзейнасці прафсаюзнай арганізацыі няма дробязей, бо кожны наш крок у той ці іншай ступені звязаны з жыццёва важнымі інтарэсамі студэнтаў. Прафсаюзны камітэт памятае аб гэтым і адпаведна будзе сваю работу.

А. КІШКЕВІЧ,

старшыня прафсаюзага камітэта студэнтаў.

Працоўныя Савецкага Саюза! Паскарайце навукова-тэхнічны прагрэс! Настойліва ўкараняйце ў вытворчасць дасягненні навукі, тэхнікі і перадавога вопыту!
Народнай гаспадарцы — інтэнсіўнае развіццё!
(З Заклікаў ЦК КПСС).

ЗДАЕЦЦА, зусім нядаўна Ігар Малыі пакінуў сцены універсітэта. Але за гэты час малады спецыяліст з падраздзялення № 11 дасягнуў таго ўзроўню працоўнай самастойнасці, якому могуць пазайздросціць вопытныя інжынеры. Права весті за сабой іншых дае толькі адно — работа. Паспехамі ў ёй І. Малыі заваяваў гэта права яшчэ год назад, калі яго прызначылі вядучым інжынерам.

Ігар крытычна ацэньвае вынікі сваёй працы. І гэта немалаважна, таму што правіла «спыніцца, агледзецца, асэнсаваць» — своеасаблівы працэс расстаноўкі кропак над «і», неабходна ў любой творчай дзейнасці. Калі я спытаў у Малага, у якія моманты ён атрымлівае сапраўднае маральнае задаваленне ад зробленага, ён адказаў: калі нараджаецца тэхнічнае рашэнне. Работа кожнага вядучага інжынера цікавая не толь-

ДАЙСЦІ ДА СУТНАСЦІ

кі строгай сістэмай самаарганізацыі, але і ўсплэскамі здагадак, дзеля якіх нават рутынная яе частка не ў цяжкасць. Малыі пастаянна задумваецца над магчымасцямі ўдасканалення сістэмы арганізацыі сваёй працы, якая насычана і разнастайнымі сувязямі з калегамі, і дробнымі, але неабходнымі бягучымі пытаннямі.

Ён вядзе найбольш адказную частку тэматыкі, у шэрагу тэм замяняе галоўнага канструктара. У сутнасць праблемы прызначыўся ўнікаць глыбока — з тым разлікам, каб прыняцце чарговага рашэння не выклікала ніякага сумнення.

Умее дакладна вылучыць найбольш важнае і марыць пра той час, калі інжынерная праца стане

чыста творчай. Абмяркоўваючы праблему лідэра ў калектыве, лічыць: на плечы перадавога работніка кладзецца дадатковы цяжар маральных абавяз-

студэнцкія гады. Удзел у СБА, функцыі прафорга, выкананне камсамольскіх даручэнняў — усё гэта пацвердзіла высокую патрабавальнасць да сябе,

(Ігар быў старастай гуртка і ведаў пра многія недахопы), ацэнка становішча спраў была катэгарычнай: у большасці выпадкаў работа камсамольскіх прапагандыстаў у аб'яднанні — нецікавая. І прывёў канкрэтны прыклад выдатнага выканання ролі лектара, у якой дыхала страсць, была старанная падрыхтоўка да заняткаў і жыла любоў.

Так, і тут, пагадзіліся мы, неабходна творчасць, пошук — тая сіла ў дзейнасці, што складае вытворную першага парадку ад сапраўднай любові да абранай справы. Як няма неабходнасці пераконваць у патрэбе ў творчасці ўнутры самой навукі, так і няма неабходнасці штучна прыжыўляць яе да любой іншай працы, у якой гэта любоў ужо закладзена.

І яшчэ. Ігар Малыі — за аналіз працытых працоўных дзён. Без яго — інжынер не абдудзецца.

К. СТАЛЯРЧУК.

адказнасць за справу.

З ім амаль побач працуе яго жонка Аліна Малага, таксама інжынер. Абаім уласціва ўвага да людзей, душэўная цеплыня і мяккасць.

Яго знешні спакой і мяккасць — зусім не сведкі поўнага душэўнага камфорту. Малыі з тых людзей, у якіх усёпаглынальная страсць распрацоўваць і даследаваць мае рацыянальную афарбоўку, не выліваючыся ў кіпучыя спрэчкі з калегамі.

Калі зайшла размова аб фармалізме і іншых праблемах лектарскай работы

НА ВЫТВОРЧЫМ АБ'ЯДНАННІ «ІНТЭГРАЛ» ПРАЦУЕ ШМАТ ВЫПУСКНІКОЎ НАШАГА УНІВЕРСІТЭТА. БОЛЬШ ТАГО, БДУ УЖО НЕКАЛЬКІ ГАДОЎ АЖЫЦЦЯЎЛЯЕ МЭТАВУЮ ПАДРЫХТОЎКУ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ ДЛЯ ПРАДПРЫЕМСТВА. СЁННЯ КАРЭСПАНДЭНТЫ ШМАТТЫРАЖНАЙ ГАЗЕТЫ «ІНТЕГРАЛ» РАСКАЗВАЮЦЬ АБ ДВУХ ВЫХАВАНЦАХ УНІВЕРСІТЭТА.

З ІМ МОЖНА размаўляць бяскожна. Аб розным. Але лепш, цікавей слухаць, сачыць за ходам яго разважанняў. Аб рабоце і людзях, якія працуюць побач з ім, аб чалавечых характарах, нарэшце, аб тэатры, оперы і народнай песні, аб цяжкасцях і радасцях жыцця.

Не таму, што ён красамоўны. Насупраць, хто-небудзь, хто ведае яго, скажа, што ён часцей стрыманы і нешматслоўны. Згодна. Затое заўсё-

Дарэчы, у свае трыццаць Уладзімір майстар першага класа.

У дзяцінстве ён хацеў стаць настаўнікам. Вырас у вёсцы, у вялікай сям'і. З задавальненнем працаваў на полі, праводзячы канікулы каля коней, трактараў, камбайнаў. Ведаў і любіў лес. Здавалася, ведаў. Але колькі новага і цудоўнага, чаго не прыкмятаў сам, дапамагала яму ўбачыць настаўніца геаграфіі?!

шчыльна акружала і ў чым хацеў разабрацца, паднімаеш крышку вышэй і глядзіш зверху. Заняткі ў вучылішчы ўжо не задавальнялі. Стаў хадзіць на ввечэрнія курсы пры хіміка-тэхналагічным інстытуце. З настойлі-

лівыя адносіны — да народнай песні. Ён рос з ёю. Раніцой, прачынаючыся, слухаў, як маці, завіхаючыся па гаспадарцы, ціхенька напявала. А вечарам збіраліся з суседкай і спявалі так, што за сэрца брала. Зраз Валодзя сам

Савет брыгады размяркоўваў каэфіцыент працоўнага ўдзелу. Адною работніцы, якая ўжо не раз дапускала брак, майстар папанаваў знізіць КПУ. Але нечакана сустраўся з супраціўленнем калектыву. Работніцы лічылі, што пакаранне вельмі жорсткае. Лапко настойваў на сваім рашэнні, пераканаўшы ў яго справялівасці, хаця ўвачавідкі ішоў на канфлікт з брыгадай. Вось і перажывас, не таму, што не зразумелі яго пазіцыю, а што самі неспрыяцыва падышлі да справы. Вось вам і відавочны прабел у выхаванні. Уладзімір самакрытычны, гатовы зразумець іншых, але і цвёрды, калі ведае, што правы.

— Я заўсёды хацеў і дабіваўся, каб у аснове маіх адносін з людзьмі было ўзаемаразуменне, — гаворыць ён. — Гэтага нялёгка дасягнуць нават у адным калектыве. Змена ў нас скразная: адна брыгада выходзіць на работу раніцай, другая яе змяняе. І паміж імі ёсць розніца. У адной уладарыць дух згуртаванасці, людзі настроены толькі на работу, у другой, хоць таксама нядрэнная брыгада, адносіны і сувязі нейкія няцвёрдыя. У чым справа, пакуль зразумець не магу. Нешта патрэбна змяніць...

Таня думкі не пакідаюць майстра не толькі ў рабочы час. Яны яго пастаянным спадарожнікі. З чым толькі не даводзілася сутыкацца ў час работы: з рознымі эмоцыямі, слязьмі, незадаваленнем. Супакойваць, даваць парады на бездапаможнае «а што мне рабіць?» Што зробіш — такі лес майстра. Добра, калі ён для сваіх работніц не толькі кіраўнік, але дарадчык і самы блізкі чалавек, калі аўтарытэт асобы не падмяняецца аўтарытэтам кіраўніка. Імяна так гаварылі пра Лапко работніцы яго змены. «Самае галоўнае, што ён заўсёды імкнецца зразумець чалавека і дапамагчы, калі яму пад сілу» — казалі яны ў заключэнне.

Нямала патрэбна зрабіць добрага, каб заслужыць такую ацэнку ў людзей, заваяваць павагу і аўтарытэт.

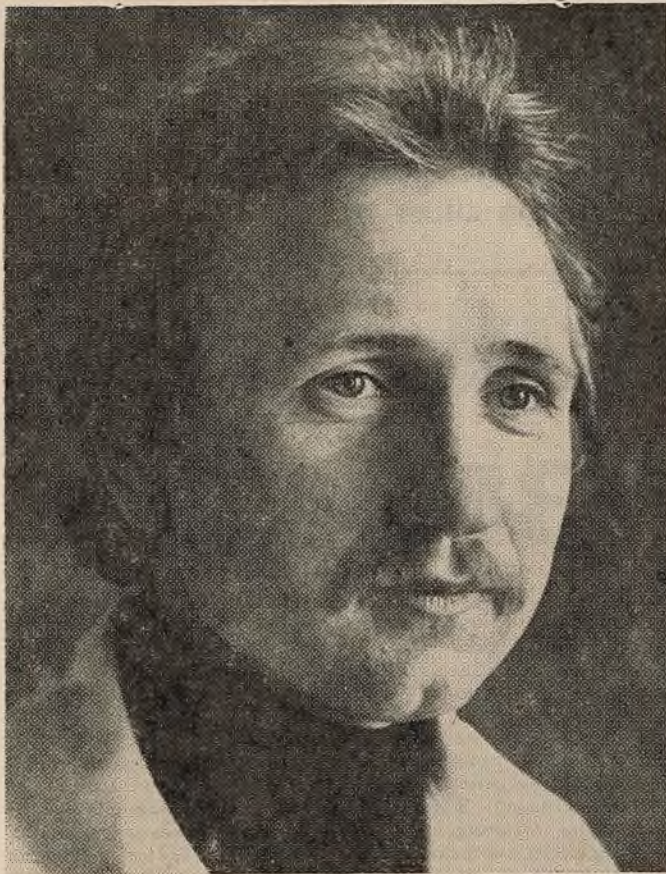
В. МАРОЗАВА.

АЎТАРЫТЭТ АСОБЫ

ды шчыры. Адгарадзіцца агульнай фразай — не ў яго манеры. Бывае, з цяжкасцю адшуквае патрэбнае слова, каб дакладней выказаць думку. І што самае каштоўнае, думку сваю, не ўзятую напранат. Часта задумваецца, хаваючы за крыху сарамлівай усмешкай боязь паказацца няспллым. У спакойнай сталасці яго меркаванняў, часам парывістых, ідуць ад душы, зусім няма безапелляцыйнасці. Ён заўсёды гатовы прыняць супрацьлеглы пункт гледжання, паспрачацца, выслухаць суб'яднага. Якасці, такія ж неацэнныя і патрэбныя яму, як кіраўніку, як і цудоўныя.

Уладзімір Лапко — майстар. Так і хочацца сказаць — майстар гутаркі. Але ён майстар — работнік вытворчасці ў поўным сэнсе гэтага слова. Зразумела, што Яўген Сяргеевіч Харытончык, начальнік 16-га цэха, дзе Валодзя працуе, бачыць у ім зусім іншае: «Самае важнае, што цяно ў Лапко — гэта надзейнасць і правільнае разуменне вытворчых задач. Што б мы яму ні даручалі — на вытворчасці, у грамадскай рабоце — ён усё выканае сумленна. Справу сваю ведае добра, душой за яе хварэе. Умее з людзьмі знаходзіць агульную мову. Тут таксама неабходны своеасаблівы талент».

Слоў няма, такі талент неабходны. І тут хутчэй за ўсё важна не так вопыт, мудрасць, што прыходзіць з гадамі, як тое, што закладзена ў чалавеку ад прыроды.

Жыццё распарадзілася пасвойму. На геафак Валодзя не паступіў, не хатпа нейкіх паўбала. А вучыцца хацелася. Каб не траціць часу, пайшоў у вучылішча хімікаў у Магілёве. Вучоба і практыка ў аб'яднанні «Хімвалакно» захапілі. Адбылося важнае: ён палюбіў хімію. Такое бывае, калі раптам адкрываецца нейкае вышэйшае веданне. Нібы над тым, што

васцю спасцігаў таіны прадмета. Вучоба забірала шмат часу. І усё ж паспяваў і адпачыць, і да маці з'ездзіць дапамагчы па гаспадарцы. Не прпускаў у горадзе ніводнага канцэрта, прагледзеў увесь рэпертуар драмтэатра. Гэта зараз, з узростам, з'явілася неабходнасць у строгім адборы, вызначыліся густы ў мастацтве, літаратуры. Сур'ёзна любіць оперу. Але асаб-

удзельнік хору народнай песні.

На «Інтэграл» Лапко прышоў ужо пасля службы ў арміі. Заканчваў ввечэрняе аддзяленне хіміфака БДУ, уладкаваўся ў 16-ы цэх рабочым. Тут і выйшаў у майстры.

Мы размаўляем з Валодзем пасля змены. І выглядае ён не такім энергійным і хуткім, як у цаху. Стаміўся. Чаго-чаго, а клопатаў і хваляванняў у любога майстра заўсёды залішне. Яму можа не хапаць матэрыялаў, часу, вытрымкі калі-небудзь, толькі не клопатаў. За многае ён адказвае і перад калектывам, і перад вышэйстаячым кіраўніцтвам. Не кожнаму па характару гэта неспакойная работа. Лапко ўжо пяць гадоў майстрам, пра яго, як пра кіраўніка, высокай думкі ў цаху. Значыць, спасціг ён тонкасці прафесіі?

— Я так не лічу. Тут, напэўна, колькі будзеш працаваць, столькі і вучыцца. Калі ў арганізацыі вытворчасці ёсць вопыт і веды, хаця і тут свае складанасці — наменклатура вырабаў у нас вельмі вялікая, то ў выхаванні людзей са старым багажом даляка не пойдзеш. Тут патрэбна пастаянна працаваць і працаваць, і ў першую чаргу над сабой, размаўляць з людзьмі адкрыта, прама, без паўчанняў і камандзірскага тону. Тады ёсць надзея, што цябе зразумеюць і падтрымаюць.

— А як складваюцца твае адносіны з калектывам?

Валодзя расчаравана махае рукой. Ён яшчэ не можа прыйсці ў сябе пасля сённяшняй размовы на савецкай брыгады.

Николай ГАПОНЕНКО

МОГИЛА НЕИЗВЕСТНОГО СОЛДАТА

Здесь обелисков нет,
нет плит тяжелых, мраморных.
Не проникает пригородный гул,
Деревья старые в глубоком
трауре
Который год хранят свой караул.
И завернула с этим местом
рядышком
Тропинка туристических шагов,
Здесь выложена звездочка
из камушков,
И рядом с ней —
букет лесных цветов.
Сюда и день и ночь
восточный ветер с Немана
Принесит шепот белорусских вод,
И сорок лет,
как чья-то жизнь оборвана,
Здесь тишина, и в тишине почёт.

Осень моя кареглазая,
Осень студенческих лет,
Листья разбросаны разные,
А одинаковых нет.
В небе —
кленовая ярморка
Знаний, любви и надежд.
Миг —
и я в роли избранника,
Миг —
и потерян твой след.
В спешке проглатывал
фразы я,
Спрашивая, где же ты,
Осень моя кареглазая,
Листья. Надежды. Мечты.

Зелёная ива
Глядит молчаливо
Среди пожелтевших берёз.
К ней тоже
подкралась
Тоска и усталость
И первый
октябрьский мороз.
Тебе не по вкусу
Из инея бусы,
Их ветер оденет
опять,
И слёзы печали
Заснеженной шалью
Ты скоро
начнешь вытирать.

Вольга САВАСЦЮК

У МОЙ ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ

Пабудзі мяне сёння раней,
Ясным променем шчодрэе сонца.
Сёння свята такое ў мяне,
Што, здаецца, святкуе бясконца.

Пабудзі мяне сёння раней,
Стукні мне ў аконца, бярозка,
Сёння свята такое ў мяне,
Што здаецца святкуе ўся вёска.

Пабудзі мяне сёння раней,
Заляці да мяне, лёгкі вецер,
Сёння свята такое ў мяне,
Я шчаслівая самая ў свеце.

Пабудзі мяне сёння раней,
Мая мілая, добрая мама,
Сёння свята такое ў мяне,
Што шчаслівай ты станеш таксама!..

НИХТО НЕ ЗАБЫТЫ — НИШТО НЕ ЗАБЫТА

Няхай вечно жыве ў памяці народнай бяспрыкладны подзвіг саветскіх воінаў, партызан і падпольшчыкаў, працаўнікоў тылу, атрымаўшых сусветна-гістарычную перамогу ў Вялікай Айчынчай вайне!

(З Заклікаў ЦК КПСС).

СЁННЯШНЯ ПАКАЛЕННІ студэнтаў і выкладчыкаў заўсёды верныя памяці тых, хто ад сцен роднага ўніверсітэта пайшоў на бітву з фашызмам і аддаў жыццё дзеля свабоды Радзімы. Штодня палымнеюць свежыя кветкі ля абеліска загінуўшым. Універсітэт памятае сваіх герояў.

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

СПОРТ

СПОРТ

КРОС ВЫЗНАЧЫЎ МАЦНЕЙШЫХ

На беразе Камсамольскага возера праходзіў крос Мінаблсавета ДСТ «Буравеснік». На старт выйшлі зборныя каманды ўсіх ВНУ горада. Зборная ўніверсітэта выступала без некалькіх вядучых спартсменаў, якія былі заменены навічкамі — першакурснікамі. Аднак, нягледзячы на гэта, нашы красмены былі настроены па-баявому, імкнуліся перамагчы.

ПЕРШЫ старт — 500 метраў. Прадстаўніцы нашай зборнай адразу ж захапілі лідэрства. На фініш першай прыйшла Таццяна Ермачэнка — студэнтка 3 курса юрыдычнага факультэта. Яе вынік 1 мінута 18,5 секунды стаў пераможным. Таццяна прызналася: — 500 метраў — мая любімая дыстанцыя. Адчуваю, што магла б прабежы яшчэ лепш.

Добрыя вынікі на гэтай бегавой дарожцы паказалі студэнтка геафака Марына Несцярэнка і другакурсніца ФПМ Марына Жук: адпаведна 1,21 і 1,28 мінуты. Паспех дзяўчат надаў упэўненасці ўсім членам нашай зборнай, настроіў на новы перамогі.

Адразу ж за дзяўчатамі на старт выйшлі юнакі. У адным

забегу на 1000 метраў змагаліся пераможца і другі прызёр кубка першых курсаў універсітэта Вячаслаў Кузьмін (геафак) і Вячаслаў Поташ (юрфак). Зразумела, што для іх гэты крос меў вельмі вялікае значэнне. Да фінішу яны прыйшлі разам — 2 мінуты 46 секунд. На гэтай жа дыстанцыі вызначылася сярод дзяўчат Таццяна Баярка (3 курс ФПМ), якая заняла трэцяе месца. Яе час — 3 мінуты 10 секунд.

Напружана склалася барацьба на трохкіламетровай дыстанцыі. Хоць і не ўдалося нашым юнакам падняцца на п'едэстал, але выступілі яны дружна і паказалі надрэнныя вынікі. Лепшы час у Віктара Касцякова, кандыдата ў майстры спорту, студэнта 5 курса хімфака. Ён

прабегаў за 9 мінут 35 секунд.

Дружнае выступленне спартсменаў, імкненне іх да перамогі, добрыя асабістыя вынікі далі магчымаць нашай камандзе заняць першае месца. Зборная набрала 408 ачкоў, на 97 ачкоў апырэдзіўшы каманду Інстытута культуры, якая заняла другое месца.

— Новы поспех спартсменаў універсітэта заканамерны, — гаворыць В. Я. Шпігаў, трэнер каманды. — Усе настойліва трэніраваліся, імкнуліся да перамогі і дасягнулі яе. Перакананы, што ў нас былі ўсе падставы выступіць лепш.

Упэўненасць трэнера мае пад сабой надзейную глебу. Спартсмены БДУ не раз выходзілі пераможцамі ў спаборніцтвах сярод вышэйшых устаноў рэспублікі. Зараз галоўная задача зборнай — добра выступіць на першынстве Белсавета ДСТ «Буравеснік» па лёгкай атлетыцы.

В. КАЛІНОЎСкі, студэнт факультэта журналістыкі.

СПОРТ

СПОРТ

НА ВАШУ КНІЖНУЮ ПАЛІЦУ

ВЫ РОБІЦЕ ранішняю гімнастыку? Кожны дзень? Я, шчыра кажучы, не заўсёды. Іншы раз аддаю перавагу сну, а іншы раз — адольвае лягота.

Аб карысці ранішняй гімнастыкі ведаюць усе. Але далёка не ўсе яе выконваюць. У чым справа?

Кандыдат педагагічных навук, дацэнт кафедры фізвыхавання і спорту Уладзімір Міхайлавіч Рэйзін у сваёй кнізе «Гімнастыка і здароўе», якая выйшла сёлета ў выдавецтве «Полымя», называе тры асноўныя прычыны: недахоп асабістай культуры, няўменне арганізаваць рэжым дня, неразумнае фізіялагічнае каштоўнасці гімнастычных практыкаванняў.

Бясспрэчна, што для добрага стану здароўя кожны чалавек павінен фарміраваць у сабе патрэбнасць у рухомай актыўнасці. І разам з такімі сродкамі фізічнага выхавання, як бег, хадыба на лыжах, язда на веласіпедзе, спартыўныя гульні, пэўнае месца займае гімнастыка.

ДЛЯ ЎСІХ УЗРОСТАЎ

Тыя, хто ёй займаецца, асабліва, хто пачынае, знойдуць шмат карыснага ў кнізе «Гімнастыка і здароўе». Аўтар разглядае гімнастыку як сродак дасягнення выдатнага здароўя, творчай актыўнасці.

Ужо першы раздзел кнігі зацікавіць чытачоў. Аўтар разглядае здароўе чалавека. Што такое здароўе? Такое пытанне ставяць перад сабой мільёны людзей і па-рознаму на яго адказваюць. Аўтар сцвярджае, што падтрыманне аптымальнага ўзроўню здароўя — гэта дынамічны працэс зберажэння біялагічных і псіхалагічных функцый чалавека ў спалучэнні з карыснай сацыяльнай дзейнасцю. Таму гімнастыка на старонках кнігі разглядаецца як сродак, які дапамагае падтрымліваць узровень здароўя.

У кнізе прыведзены шэраг кантрольных нормаў-тэстаў, з дапамогай якіх можна самастойна ацаніць стан здароўя — самаадчуванне, настрой, ступень жыццярэчаснасці. Таксама зяртаецца ўвага на знешні выгляд. У кнізе прыведзены табліцы, па якіх можна ацаніць свае фізічныя якасці. З данымі табліцамі можна спрачацца. У розных выданнях сустракаюцца розныя лічбы. У. М. Рэйзін гаворыць аб гэтым, але чаму іменна прыведзены гэтыя лічбы, а не іншыя, тлумачэнняў не дае.

У кнізе можна прачытаць шмат цікавага і карыснага аб

рэжыме дня, асабліва добра раскрыты пытанні правільнага харчавання і сну. Асобная глава адведзена шкодным звычкям.

Найбольш удалымі выгляда-

юць старонкі, якія расказваюць аб гімнастычнай трэніроўцы. «Гімнастыка ў мінулым», «Фізічныя якасці чалавека», здаецца, што перад намі гімнастычная энцыклапедыя. Мы знаёмімся з гісторыяй гімнастыкі, пачатак якой адносіцца да 3 тысячагоддзя да н. э., калі ў Кітаі ўзнікла сістэма гімнастычных практыкаванняў. І зараз без гімнастыкі цяжка ўявіць сучаснага культурнага чалавека.

«З дапамогай трэніроўкі можна дасягнуць многага», — сцвярджаецца ў кнізе. Прыводзяцца прыклады з жыцця вядомых спартсменаў. Даюцца канкрэт-

ныя парады, як можна выпрацаваць сілу, спрыт, хуткасць, выносливаць...

У заключэнне дадзены прыкладныя комплексы ранішняй гімнастыкі для людзей рознага полу і ўзросту, а таксама комплексы ранішняй гімнастыкі, уелюдзей розных спецыяльнасцей. Шмат увагі ўдзяляецца студэнтам.

Можна спрачацца з аўтарам аб тых ці іншых прыведзеных прыкладах, сцвярдженнях. Можна было б пашырыць комплексы ранішняй гімнастыкі, уелюдзей спецыяльнасцей. Шмат увагі ўдзяляецца студэнтам.

Кніга разлічана на шырокае кола чытачоў. Не так лёгка знайсці спецыяльнае выданне, якое маглі б з цікавасцю чытаць усе. «Гімнастыка і здароўе» — адна з такіх знаходак.

У. АБРАМОВІЧ

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КПБ.

6 лістапада 1984 г.

Зак. 1768.

AT 07898

220080, МІНСК-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ГЕАГРАФІЧНЫ КОРПУС, п. 3.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар

В. П. ВАРАБ'ЁУ